

המיטען בסואץ בוסל מפני שהמיטען בא מדרום-אפריקה!

אגף הספנות פנה, מצידו, לחברת-השיט ה"דאומיט", צי"ם, שאף אותה אינו אונייה יבני לה לעבור במהירות האפשריות בתעלה. צי"ם השיבה כי האונייה "סייבורד" (ציפוריהים) מטעניה עתה מלט כדרום-אפריקה לישראל, ואין בעייה להעבירה דרך התעלה לחיפה, תחת שיטחה לאיזת.

מישרד ראש-הממשלה, שקיבל נתונים אלה, ביקש ממישרד-החוץ להעבירם לידיעת ארצות-הברית, ומייד החי לו הדלפות לעיתונות כי ב-22 באוקטובר תעבור האונייה הראשונה עם מיטען ישראלי בתעלה.

המלט נרטיב

ביום המיועד הודיעו העיתונים, בכתבות ראשיות, כי עיכובים טכניים מנעו את מעבר המיטען. העיתונים דיווחו כי המצרים עוררו, בעיות טכניות באמצעות ארצות-הברית, וכי ישראל הגיעה למסקנה שיש להתחשב בעמדה המצרית, ולדחות את המעבר.

העיתונים לא מסרו מה הן הבעיות הטכניות. הארץ מסר, בדיעה מרכזית בעמודו הראשון (24 באוקטובר), כי התקלה הטכנית היא מן הסוג שניתן לדעת עליו מראש, ואילו היה הגורם המטפל בעניין נותן דעתו על כך, בעודד מצד, אפשר היה למנוע את התקלה ולגרום לכך שהמיטען יעבור כבר לפני כמה ימים.

התקלה הטכנית לא היתה טכנית כדע"י קר. כאשר נודע למצרים כי המיטען הראשון שישראל מעבירה הוא מיטען מלט מדרום-אפריקה, ריקה, הצביעה לפני ארצות-הברית על העוכי דה בו אירגון ארצות אפריקה שמצריים הבי רה בו, הכרוני על חום כולו על דרום-אפריקה. פורמלית, אין מצריים מתירה מעבר מיטענים לדרום-אפריקה בתעלה, אם כי מעשית היא עוז צמת עין.

אולם, טענו המצרים, כאשר תעבור האונייה עם מיטען לישראל, היא תעמוד במרכז ההתעניינות הבינלאומית, וברור כי תפורסם העובדה שהיא מעבירה מיטען דרום-אפריקאי. פירסום כזה אין מצרים יכולה להתיר, והיא מציעה כי ישראל תמצא מיטען פחות בעייתי.

עמדה מצרית זו נמתכה בעוצמה על-ידי אמריקה, ונראתה הגיונית גם לראש-הממשלה ישראל. ששאל מדוע לא הביא מישרד-החברה בחשבון את החרם הזה. אולם רוננו לחוד ומסקנותו לחור, והאונייה טיבויד לא קיבלה הוראה לעבור דרך התעלה, אלא המשיכה בדרך ישירות לאילת. שם פורקה את מיטען המלט מדרום-אפריקה.

עתה לא היתה לישראל ברירה אלא להמתין עד שאולומי" פוט תגמור להטעין את המלט שלה, ותעבור במול-טוב ב-2 בחודש זה בתעלה. ללא כל תקלות.

ללא כל תקלות? אגף הספנות אינו מסוגל לעשות משהו ללא תקלות. כשהגיעה האונייה לפורט-סעיד, ורצתה לעבור את התעלה, הסתבר כי ישראל שכחה לשלם את דמי-המעבר בתעלה. בסך 16 אלף דולר. האונייה נאלצה להמתין בים הפתוח יום תמים, עד שהגיע הכסף, ורק אז עברה האונייה.

כמה ימים לאחר-מכן עברה, "סייבורד" את התעלה מאילת לים-התיכון, כלי מיטען כבי שיהו — ובכך הפכה העברת מיטענים ישראלי ליום בתעלה עובדה שיגרתית.

המתנה של האונייה עולה לממשלת ישראל 2000 דולר. כשנודע המחיר לראש-הממשלה, יצחק רבין, הוא הורה להשיט את האונייה מייד לנמל חיפה, אליו הגיעה ב-20 בספטמבר. במקביל הורה אגף-הספנות לאונייה הבאה בתור עם מלט מרומניה, אולימפוס, לעבור דרך התעלה. באותה שעה גילה העולם הזה (1987) סקופ שהדהים רבים: האונייה ולונטינה פי שייכת בחצייה לבעלים ישראלי, ורק בחצייה השני לבעלים הונגרי, אף שהיא לשומה ביוון. בעלים ישראלי זה — רבי-החובל מיכה לב — הוא גם עובד בכיר באגף-הספנות של מישרד-החברה, ובתור שכוה היתה לו יד בהזמנת האונייה שלו-עצמו לתפקיד זה.

כל זה לא היה ידוע לראשי המדינה, והגילוי הדהים אותם. אולם, לפי גירסתם, לא השפיעו עובדות אלה על

ב-22 בחודש — מיטען ישראלי יעבור בסואץ

מאת דן מרגנית, פנס לשיבתה הראשונה ביום

19.10.75, "הארץ",

"עיכוב טכני" מנע מעבר מיטען ישראלי בתעלה-הים

את השאלה הטכנית" הציעה מצרים וישראל, "הטכניקה" המעבר נחתה ויבוצע תוך 10 ימים * מקור מצרי: לא יהיו בעיות במעבר

מאת דן מרגנית, פנס לשיבתה הראשונה ביום

19.10.75, "הארץ",

הפקודה שניתנה לולונטינה פי להפליג לחיפה, תחת שתע"י בור בתעלה. על כל פנים, האונייה "אולימפוס", שנמחה רה לבסוף למשימת-הכבודה גם היא רשומה ביוון.

אולימפוס הגיעה לרומניה בתחילת אוקטובר, החלה מעמיסה מלט. ממשלת ישראל החלה מדישה לעיתונות כי האונייה תעבור בתעלה בימים הקרובים. אולם כעבור ימים אחדים הועיק אגף-הספנות והנמלים את מישרד ראש-הממשלה באס-יוראס. התברר כי ירדו גיש-יועץ ברומניה, המלט שהיה מיועד להעמסה נרטב, ויהיה צורך להביא מלט חדש. דבר שיגרום עיכוב של שבועיים-שלושה בהס-לגת האונייה.

מישרד ראש-הממשלה הורה לאגף-הספנות — קצת בוועם — למצוא בכל מחיר אונייה אחרת, ולהעבירה בתעלה בהקדם. אנשי המישרד אף שאלו באירונגיה את אגף-הספנות ומישרד-החברה, היכן כל עשרות האוניות המובי לות מיטען לישראל.

כאשר הצתה אוניית-המשא היוונית אולימפוס את תעלת סואץ ב-2 בנובמבר, כשהיא נושאת עימה מיטען של 8500 טון מלט מרומניה, נשמו רבים לרווחה. סוף-סוף הצליחה ישראל לעשות מה שניסתה לעשות כמה פעמים בשבועות הקודמים לכך, וללא הצלחה: להעביר מיטען ישראלי בתעלת-סואץ, לממש את הסכמי-הביניים שנחתם עם מצריים.

רק מעטים יודעים, כי מה שעייב את העברת המיטען הישראלי בתעלה לא היה עיקשות מצרית, אלא חלמאות ואיולת ישראלית, טיפול כושל ושלומיאלי של מישרד-החברה ואגף-הספנות והנמלים שלו. הם שגרמו לישראל להיראות מגוחכת בעיני ממשלות מצריים וארצות-הברית. שרשרת של ביוזונות ליוותה את המאמץ הישראלי להעברת מיטען בתעלה, כאשר ה" גדול בהם — שטרם פורסם עד כה — הוא ה" ניסיון הישראלי להעביר מיטען מדרום-אפריקה לישראל, וזאת — למרות העובדה שאירגון ארצות-אפריקה אוסר מיסחר עם דרום-אפריקה.

איולת זו גרמה לעיכוב של כעשרה ימים בהעברת ה" מיטען, וכאשר הוא עבר — היה זה בעת ביקורו של אנוואר אל-סאדאת באמריקה, דבר שעור לו להופיע כאדם המגשים את התחייבותיו והחותר לשלום.

סיבוב מיוחד

כאשר פוכם בין ישראל ומצריים על מימוש הסעיף להעברת מיטענים לישראל בתעלה, הוחלט כי באירגון האניה והעברתה יטפל אגף-הספנות והנמלים במישרד-החברה. האגף ידווח למישרד ראש-הממשלה את הפר-טים וזה — באמצעות מישרד-החוץ — יקבל את אישור ארצות-הברית לאוניות הראשונות שתעברנה בתעלה. בתחילת ספטמבר הציע אגף-הספנות, כי האניה ולונטינה פי, האמורה להעמיס מיטען מלט ברומניה לישראל, תעברו דרך תעלת-סואץ לנמל אילת, במקום לנמל חיפה או אשדוד. הבחירה המורale הזאת באה, כיוון שאת נמל אילת פוקדות בעיקר מכליות-נופט. אוניות-מיטען, העושות דרכן לנמל אילת, באות לשם רק אחת לכמה חודשים. מן המיוחד-הרחוק או אוסטרליה.

ביגול המשבר בייצוא האשלג והפוספטים למיורח-הרוק אין כימעט תנועה באילת, כך שאם רצתה ישראל להפגין מעבר מיטען בתעלת-סואץ, לא היה מנוס מהעברה דרך התעלה של מיטען המיועד מנמל יס-תיכוני לצפון הארץ. פריקתה באילת ומישולוחו לצפון במשאיות — דבר שאין לו, כמובן, שום הצדקה כלכלית, ונועד רק לממש זכות מדינית.

כאשר יצאה האונייה מקונסטנצה לכיוון התעלה, פנו המצרים אל האמריקאים וביקשו לעכב את המעבר. לדבר ריהם, הפירסום על המעבר גרם להקפדת עזות בעולם הערבי על מצרים, נוסף לכך ביקשו, כי מעבר האונייה יהיה סמוך לביקורו של הנשיא סאדאת בארצות-הברית.

האמריקאים נענו, וב-12 בספטמבר ניתנה הוראה לאונייה להיעצר בלב-ים, ולהמתין להוראות נוספות. חל ויכוח בין ישראל לארצות-הברית, כאשר האחרונה מבקשת לא להכביד על המצרים, ולעכב את האונייה עד סוף החודש, סמוך לביקורו של סאדאת באמריקה. ב-19 בספ-טמבר נזכרו לפעם באגף-הספנות והנמלים, כי כל יום

תב, בחוברת תחת הכותרת: "אני משתיין", והדברים הגיעו לידיהם של תושבים רבים בעיר. התביעה מזכירה שבמערכת-ההשמי צות נגד הקבלן עזני טען דב אלדד, בכרויים שמירסם, כי "שלושה וחצי מיליון לירות שכח בר-מנחם (ראש העיר) לגבות מאלמירזו (אלמירזו) היא חברת-בנייה שאותה מנהל עזני).

בנייתם חלה התפתחות מפתיעה ב" עיריית נתניה. בשיתה אישר ראש-העיר, כי העירייה נענתה בחיוב לאחת מבקשותיו של דב אלדד. המורד קיבל המלצה אל הוועדה המחוזית לבניין-ערים, בדבר אחר זי-בנייה נוספים.

"לא נכוננו לאיזום-י הכרוני ראש" העיר, אלא ניסינו לתקן דבר ששייך לקדנציות קודמות בעירייה".

נשק כדי למשוך את תשומת-ליבו של הציבור אל הפרשה הפרטית שלו.

במאבק המחודש שלו נגד ראשי העירייה, מירסם אלדד כרוזים שבהם הוא משיש אותם בשתיחות ובהתעשרות על חשבון הציבור. על ממלא-מקום ראש העיר, בו-ציון רובין, כתב אלדד בשלטיו שהוא בונה, באמצעותו של הקבלן מנחם עזני, וילה שעולה מיליון ל"י. הוא גם האשים את רובין על שתקף אותו והשמיד לו רש"י מה של כ-200 תתימות האורחים על עצומה.

השבוש הגיעו מים עד נפש אצל מנחם עזני, קבלן מנתניה, שהגיש לבית המישפט המחוזי בתל-אביב, באמצעות עורך-הדין אמנון זיכרוני, תביעה על לשון הרע בסך 200.000 ל"י. נגד אלדד, כתביהתביעה מספר שאלדד מירסם מיכ"י

דב אלדד בן ה-62, הוא מראשוני נתניה, לפני קום המדינה עסק ברכישת קרקעות ומיבנים מידי ערביי הסביבה. הוא נעזר רבות על-ידי אנגלי בשם ג'ק אליוו. שעבד במנגנון המנדטורי. מאוחר יותר נאלץ אלדד למכור את רוב רכושו לעובד בך-עמי, מי שהיה ראש-העיר נתניה שנים רבות. אלדד עסק בעבודות קבלנות-בניין, ובמלחמת-העולם השנייה, פתח מלטשת-יהלומים בביתו.

מים עד נפש. אורחים רבים האשימו את מיטרת נתניה על שלא טיפלה ברצינות בתלונות שהגישו נגד אלדד, על סיכסוכי-בנייה והפרות-החוקים. אלדד, מצידו, טען שראשי עיריית נתניה שיגעו אותו, ולכן נאלץ לאיים ב"י